

Кальницька Д.Д., Куцак А.С., студентки,
Навчально-науковий інститут Екологічної безпеки,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Хом'яченко С.І., к.ю.н., доцент

ОГЛЯД ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних умовах прагнення України до міжнародної інтеграції постають нові завдання в організації та управлінні підприємствами, що належать до основних галузей промисловості, зокрема й галузі енергетики. Світова практика покращення діяльності паливно-енергетичного комплексу (ПЕК) базується на засадах екологізації виробництва. Енергетичні підприємства відносяться до основних забруднювачів навколишнього природного середовища, тому необхідна ефективна нормативно-правова база для зменшення наслідків впливу ПЕК.

Суб'єктами електроенергетики є усі суб'єкти господарської діяльності, що виробляють, передають, розподіляють, постачають електро- та тепло- енергію при централізованому енергопостачанні. Контроль та нагляд за їх функціонуванням здійснюється Міністерством екології і природних ресурсів України та підпорядкованими йому установами чи підрозділами.

Головні засади забезпечення екологічної безпеки визначені у Основному законі України. Держава виступає гарантом екологічної безпеки і екологічної рівноваги, оскільки це її обов'язок. Норма права закріплена у статті 16 Конституції України. КУ виступає основою інших нормативно-правових актів, що регулюють роботу енергопідприємств.

Першим документом, що слід розглянути є Закон України (ЗУ) «Про охорону навколишнього природного середовища (НПС)» від 25 червня 1991 р. Закон визначає поняття «екологічна безпека» як стан середовища, при якому попереджається виникнення небезпечної екологічної обстановки. Відповідно до нього, енергетичні підприємства зобов'язані впроваджувати політику екологізації, зменшення відходів та реалізовувати заходи з охорони навколишнього природного середовища. Викиди, скиди підприємства, рівні шуму, вібрації, забруднювальні речовини мають відповідати гранично допустимим концентраціям.

Положення ЗУ «Про охорону НПС» встановлюють необхідність ведення екологічної документації для оцінки впливу на довкілля. Енергопідприємства зобов'язані дотримуватись вимог природоохоронного законодавства – це передбачено Законом України «Про енергетику» від 16 жовтня 1997 р.

Показники антропогенного навантаження від ПЕК в декілька разів перевищують відповідні показники інших країн світу. З метою виправлення даної ситуації видано Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21.12.2010 р. У Стратегії визначено засоби оптимізації енергетичної галузі шляхом зменшення викидів двоокису вуглецю та парникових газів на 20 % до 2020 року [1]. Через масштабність планів і довго строковість виконання поставлених завдань, Кабінет Міністрів України (КМУ) розпорядженням від 24 липня 2013 р. № 1071 схвалив оновлену Енергетичну стратегію України на період до 2030 року. Доопрацьований законопроект окреслює завдання та мету для кожного сектору енергетики, а також прогнозує баланс паливно-енергетичних ресурсів держави. Пріоритет екологічної безпеки, зменшення техногенного впливу та його наслідків, зменшення утворення забрудників в процесі виробництва є цілями екологічної політики. Відповідно до положень Зеленої книги, оптимізація ПЕК базується на зменшенні викидів оксидів вуглецю та збільшенні відсотку використання альтернативних чи відновлювальних джерел енергії. Ефективність реалізації Стратегії має контролюватись відповідними державними структурами моніторингу навколишнього середовища.

Особливі вимоги до екологічної безпеки суб'єктів електроенергетики визначені ЗУ «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18 січня 2001 р. Енергопідприємство – реальна загроза, що може викликати негативні наслідки для середовища. Для запобігання екологічних проблем, у статтях 4-7 закону наводиться перелік органів, що мають повноваження у сфері діяльності об'єктів підвищеної небезпеки.

Згідно з державною політикою, екологічна безпека – пріоритетне завдання. Завдяки такій стратегії розвитку відбувається мінімізація шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та попередження настання негативних наслідків. Ключем до екологічної безпеки енергетичних підприємств є перехід до альтернативних та відновлювальних джерел енергії. Досягнення цієї мети обов'язково включає відповідну законодавчу базу у сфері енергопостачання, енерговикористання, організації і управління сферою енергетичних відносин.

Література

1. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/2818-17>